

Twentse Post

MAANDBLAD VOOR CULTUUR EN GESCHIEDENIS

BEELDENDE KUNST, STREEKTAAL, NAAM- EN VOLKSKUNDE

nr. 11

1974

13^e jrg.

de namen van boerderijen, hun betekenis en ontstaan

DE MENS GEEFT AAN ALLES waarmee hij in zijn omgeving te maken krijgt, een naam. Deze dient ter onderscheiding van al het andere.

Zo ook geeft hij aan zijn medemens een naam, waarmee hij hem aanroep of voor anderen aanduidt.

In het begin zal hij zich tot een roepnaam hebben beperkt, zolang die nl. voldoende was om verwarring met anderen te voorkomen. Op den duur zal een voor-naam niet meer toereikend zijn en zal een familienaam nodig zijn om de verwantschapsbetrekking tot uiting te brengen.

FAMILIENAMEN

Familienamen komen in deze streken eerst 1200 voor. Zij duiden vaak een betrekking aan met ouders, woonplaats of streek, terwijl andere verwijzen naar beroep, ambt of stand. Zo ontstonden door de horigheid de namen als *Meier* en *Scholte*. Een *Tegeder* nam de tienden in ontvangst. De wachters bij uitgangen van de landweren en afscheidingen heten *Beumer*, *Runneboom*, *Slaghekke* enz. Bij de drijfjacht was een *Bungeler* nodig en een *Bode* verrichtte allerlei diensten.

Later komt de tendens om de familie als geheel met de naam van de vader te verbinden, waardoor het aantal namen beperkt kan blijven. *Snijders* komt van 'Snijder-sien-sone' en zo komen er de *Schreurs*, de *Rakers*.

Ook bij de lokale betrekking zien we dit verschijnsel. We krijgen zo de *Vennegoors*, de *Heetjans*, de *Holtwijks* etc.

Soms vermijdt men de meervoudsvorm en komt daarvoor *leu* in de plaats. Meestal slijt *leu* af tot *el*, zo: *Ekel*, *Hegel*, *Merschel*.

Familienamen kunnen ook gevormd worden van de naam ener weduwe. Hiertoe behoren namen als *Geesen* (Agnes), *Elzen*, *Steenken* (van Christien).

BOERDERIJNAMEN

Laten we nu eens specifieke boerderijnamen in ogenschouw nemen.

Zoals bekend zijn de boerderijnamen vaak heel oud. De naam gaat van geslacht op geslacht over. Liever gezegd: blijft aan het boerenerf verbonden. Wanneer dan ook een erfgenaam met een andere naam optreedt, zal toch de boerderijnaam worden overgenomen.

De naam duidt dus niet zozeer de persoon aan, veeleer het erf. De naam is een zaaknaam geworden.

Drieërlei groepen kan men in Emsland en ook in Twente onderscheiden en wel de namen op *ing* of *ink*, die met *ing* en *huis*, en die met alleen de uitgang *huis*.

De oudste namen op *ing* of *ink* zijn afgeleid van Germaanse voor-namen.

Later — na de kerstening — komen ook heiligen-namen voor. Vooral naar Joh. de Doper werden de *Johanninks* genoemd.

Nog weer later komen beroepen in aanmerking, zoals *Mulderink*, *Smeding*, *Richtering*, *Wevering*.

Vervolgens krijgen we de vorm *inghuis*, die hier weinig voorkomt: *Brunninkhuis*, *Ebbinghuis*, *Bodinckhuijzen*, *Rottinghuis*.

Hieruit zien we dat de uitgang *ing* ouder is dan *huis* en dat *huis* hier niet de betekenis heeft van gebouw, doch boerenerf.

Bij de namen op *huis* kunnen we drie groepen onderscheiden:

- 1) de afgesloten genitief huis-[namen];
- 2) de regionaal betrokken huis-[namen];
- 3) de nader bepaalde regionaal [betrokken huisnamen].

De eerste groep zijn dus geen meervoudsvormen, maar 2de nv-vormen. Het zijn namen als: *Gerdes*, *Hermes*, *Stevens*, *Wilmes*. Ze duiden boerderijen aan, maar hebben het bijbehorende woord *huis* afgeworpen. Eerst was het dus *Gerdeshuis-Geertshuis-Geerts*. De tweede groep heeft dan betrekking op de streek, zoals: *Huis ter Haar*, *Huis ten Holt*, *Huis ten Bosch*;

De derde groep voert alleen veldnamen, zoals: *Averes*, *Dalenbrook*, *Eekhorst*, *Spekhorst* *Spekreijse*.

Hoe brengen we nu deze naamgeving in chronologische volgorde?

In latijnse oorkonden van de M.E. ± tot het midden van de 12e eeuw worden de boerenerven mansus genoemd. Later komt de naam *domus* (huis) daarvoor in de plaats. We zien dus, dat de *huis*-namen van jongere datum zijn dan de *ing*-namen. De namen op *ing* — wel te verstaan de oudere vormen — zijn vóór 1100 ontstaan. De *ing*-hoeven hadden hoofdzakelijk de omvang van een hoeve — d.w.z. ± 40 morgen.

Dat de namen op *ing* een zakelijk karakter hadden blijkt wel hieruit, dat men spreekt van: *dat Geerdink*, *dat Masselink*.

De (Christelijke) doopnamen met *ing* of *huis* zijn door overheidsinstanties ingevoerd om de controle te verscherpen en daarmee

NAAMKUNDE

de afdrachten veilig te stellen. Er moet dan een perken zijn, die belast is met het toezicht op deze erven en dat blijkt de *Meier* of *Scholte* te zijn.

Hoe is deze naamgeving der boerderijen tot stand gekomen?

We moeten deze toeschrijven aan de Frankische veroveringspolitiek. Langs de heerwegen, vooral bij kruisingen of rivierovergangen, werden militaire steunpunten gebouwd — vaak met een kapel. Rondom deze nederzettingen vestigden zich ambachtslieden e.d., waardoor genoemde steunpunten tevens maatschappelijke en ook kerkelijke middelpunten werden. Oude kerkstichtingen vindt men dan ook juist bij deze plaatsen. Nu wijst dr. Schröder in zijn boek „Erbesnamen u. Agrargeschichte” — waaraan ik bovenstaande heb ontleend — er op, dat in de Nedergraafschap Bentheim en in N.O. Twente de plaatsen *Rossum*, *Denekamp*, *Ootmarsum*, *Breklenkamp*, *Hoöcklenkamp*, *Heslinghem*, *Gölenkamp*, *Haftenkamp*, *Wilsum*, *Emlichheim* — allemaal plaatsen, die vroeger eindigden op *-heim* —, langs Vecht en Dinkel deze verdedigingslinie uitmaakten.

Deze namen houden verband met de ligging: *Haftenkamp* (*Heveninghem*) woonplaats aan de stijgende oever; *Hoöcklenkamp* (*Hockinghem*) woonplaats der heuvelbewoners; *Breklenkamp* (*Braekinghem*) broekland en *Emlich-*

heim duidt weer op hoge ligging. In deze zig-zag gelegen rij van plaatsen ligt de kerk van Ulsen precies in het midden.

Volgens Schröder voornoemd is deze rij van nederzettingen bedoeld als afweer tegen de bevolking ten O. van de Vecht en als bescherming voor de hofsala Oldenzaal.

In Z. richting sluit deze linie aan bij die van Bentheim-Rheine.

Tussen de vestiging van verschillende volksgroepen lag vaak een wildernis (*confinium*). Zo ook hier Oostelijk van de Vecht. Het was een *Onstede / Onstenk*. Deze naam bestaat tot op heden.

Na afloop van de oorlogshandelingen volgde dan de stichting van de hoeven (de mansen) onder beheer van de Scholte.

Bij de samenvoeging van de bestaande kleine eenheden tot hoeven van ± 40 morgen vielen tweederde van de bestaande boeren uit. Deze werden enlope — in het latijn *solivagus* genoemd.

De hele organisatie met kerk en villication (mansengemeenschap) heet dan *curtis* ofwel *Scholtenhof*.

We zijn wat afgedwaald van de naamgeving, doch vatten nu de draad weer op. Wel zal duidelijk zijn dat bovengedane uiteenzetting er mee verband houdt.

Zoals we reeds vermeld hebben, volgen op de namen met *ing* die van *huis*.

Huis staat hier in samenhang met *dominus* en betekent: de verblijfplaats van de heer. Later zal dit begrip afzwakken en via *curtis*, dus *Scholtenhof* en *huisstede*, tot leenbezit van de dienstadel worden. Nog weer later tot *boerenhofstede* als: *Huis ter Beke*, *Geertshuis*, *Eenhuis*.

„De gewoonte om dus te spreken van bijv. *het huis Adeling* of *het huis ter Lorenborch* is dus vooral gebruikelijk geweest in de 13e en 14e eeuw en neemt in de 15e eeuw af. In de 14e eeuw is deze gewoonte vooral in Twente sterk verbreid;” [1].

Als reactie van de adel zien we dan, dat zij de vroeger zo voorname uitgang *inghuis* gaan omzetten in *inghof*. De oude naam *huoba - hoeve - hof* stijgt in aanzien en ook de dienstadel zal zich nu sieren met een hofnaam, zoals *Westerhof*, *Olthof*, *Niehof* en *Veldhof*. ◊

[1] B. H. Slicher van Bath, *Mensch en Land i/d. Middeleeuwen*, dl. I, 209.

Twentse Post

Hoofredacteur: J.W.M. GIGENGACK

Drukkerij, Redactie en Administratie:

TWENTSE POST, Beekstr. 5, Hengelö (C.)

Telefoon: 17987 - Postgiro: 8200 '8

Leergeld f 3.75 per half jaar. Los nr. 75 ct.

Advertentie-tarieven op aanvraag. Copyright UHG.

bouwen
is
vertrouwen

BV. G. H. VOS OLDENZAAL

KEIZERS'

loodgieters- en gasverwarmingsbedrijf
Oldenzaal BV

*Het verstandigst sparen
doet U bij de Rabobank*

- ▶ de hoogste rente
- ▶ de gemakkelijkste voorwaarden

Rabobank
de bank voor iedereen

Oldenzaal, Ootmarsum, Denekamp, Lattrop/Tilligte

Hengelo Bier
'n verrekt lekker pilsje

VLUTERS'
handelsonderneming
Motoroliën en Vetten

„Doe 't zelf”
met onze Gereedschappen
en U bent veel voordeliger uit!
fa. Groensmit
de grootste sortering, de laagste prijzen
Boterstr 1, Tel 2484, Oldenzaal

diverse schnitzels
en natuurlijk ook andere
lekkere hapjes bij
GROBBE
Snackbar - Boterstr. 33, Tel. 3245 - Automatiek

G. Poorthuis
Uw adres voor al Uw schoenen; (dames, heren en kinder.) Vakkundige Rep.
Steenstraat 13 - Tel. 3005 - Oldenzaal

Wij zijn ruim gesorteerd in:
Grammofoonplaten
Zowel modern als klassiek.
fa. H. J. v. d. Maagdenberg
Bisschopstr. 46 - Telef. 2266

Exklusieve
KINDERKLEDING
tot maat 170.
MODEHUIS
KASTEEL
GROTESTR. 2-OLDENZAAL

Makelaarskantoor
ROTTINK N.V.
Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)
VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

H. J. Krakkers
AANNEMERSBEDRIJF
Tel. Hengelo 12964
Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

COOP.
RAIFFEISENBANK
Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81
en Oelerweg 28.

VERSTEEG's veerve
veur hoës en earve
Sloetsweg 382
Hengelo (O.) - Tel. 12207

**Autospuitinrichting
BEVELSBORG**
Ingericht met moderne AUTOSPUIT- en
MOFFELCABINE
BINNENHAVEN 68 TEL. 14432

**frituur
welnee.
cultuur**

VOLKSWAGEN
Onderhoud · Service · Verkoop
AUTO-BEDRIJF **HUISKES BV**
Deldenerstr. 184 Hengelo

Voor elke reportage
Tuindorpstraat 28 - Telefoon 14394
PRINS - HENGELO

VERLICHTING
v. Merksteijn
Burg. Jansenplein 35 Tel. 18556

BLOEMSIERKUNST
K. Hunia & Zn.
Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

**HOTEL HAARHUIS
ZENDEREN**
IN 'T HERTE VAN TWENTE

VERVOLG: BOERDERIJNAMEN

Bij de *villication* (hoevegemeenschap) omstreeks 1200 houdt de grondbezitter slechts rekening met de Scholte, door wiens bemiddeling de afdrachten plaatsvinden. De afzonderlijke boeren zijn hem niet eens bekend.

„Indien we in de begrippen huis en hof een rangverschil mogen zien, dan zouden we concluderen, dat het voor 1400 een zekere rangverhoging is voor een goed om van huis tot hof bevorderd te worden, dat echter na 1400 de huis-betitelingsvoornamer is dan de hof-betitelingsvoornamer;” [2].

Rondom 1350 treedt het leenstelsel op, waarbij de leenheer aan zijn leenmannen grond in leen geeft of eerder nog de verplichte opbrengst uit een boerenbedrijf. De leenheer staat nu niet meer rechtstreeks met het leengoed in verbinding, zoals vroeger middels de Scholte. Via zijn leenmannen ontvangt hij nu zijn inkomsten. In het begin waren de leenmannen van adel, later zal ook de dienstadel (ministerialis) hiertoe behoren. Als nu zo'n leen uit het hofverband wordt gelicht, voldoet de oorspronkelijke benaming niet meer. Immers de eigennaam van de boer en de boerderijnaam zijn vaak al verschillend. De naam op *ing* is persoonsnaam geworden en de naam van het erf moet dus door de naam van de rechthebbende, verantwoordelijke boer aangevuld worden.

Zo lezen we dan: *cum domo Tepen to Anning* (met het erf Tepen tot Anning).

Vooraf bij de inbezitting van nieuweré gronden zal het namentype veranderen. Het bezit wordt dan naar de landstreek benoemd. De persoonlijke betrekking maakt plaats voor de lokale.

De eerste vestigingen in de marke dragen nog *ing*-namen. Het zijn *Morsink*, *Beking*, *Veninc*, *Waterinc*, *Roding*, *Velding*, *Bruggink*, *Snoeyink* — aan de grens van de marke;

Morsink — in overstromingsgebied;

Horsting — wijst op met struikgewas bezette hoogte;

Dusing — wijst op waardeloos hout, duist;

Bloeming — wijst op vruchtdragend hout, zoals eik en beuk.

Later zullen de *kampen* worden ontgonnen en komen namen als *Haverkamp*, *Reuekamp*, *Weitkamp* en *Boonkamp* naar voren, die nog door de gemeenschap, elk voor 'n deel, worden bebouwd. Als door toename van de bevolking de es niet voldoende mogelijkheid tot uitbreiding biedt en de verbeterde landbouwwerktuigen ontginning op ruimere schaal mogelijk maken, zullen de kampen met de daaraan verbonden namen ontstaan, die nu niet meer aan de gemeenschap behoren maar persoonlijk bezit zijn geworden — zij het in afhankelijkheid van de landheer.

De kampbewoners hadden geen recht op de gronden in de es. Nu vindt later vaak uitwisseling plaats tussen deze kampbewoners en de deelgerechtigden van de es, omdat de esbewoners anders geen

mogelijkheid tot uitbreiding hadden. Namen als *Wesseler*, *Wesselkamp*, *Buter* wijzen hierop.

Gaat de ontginning in de mark verder, dan komen namen als *Veldkamp* in gebruik.

Nog later valt ook de uitgang *-kamp* weg en treft men namen aan als *Oosthuis*, *Westhuis*, *Holthuis*, *Brookhuis*, *Veldhuis*.

In de naamtypen komt dus het voortschrijden van de ontginning tot uiting.

De regio (streek) wordt door de locatio (plaats) vervangen. In plaats van *Bekhuis* komt dan *Moerbeke* - *Steenbeke* - *Kolbeek* en dergelijke namen die op plaatselijke gesteldheid wijzen.

En zo krijgt men ook na *Holthuis* nu: *Eekholt* - *Boekholt*; naast *Brookhuis* nu: *Elsbroek* - *Kreijenbroek* - *Oosterbroek*.

Als laatste groep komen we tegen de namen, die betrekking hebben op de *horigheid*:

Het is de nieuwe vorm van grootgrondbezit, waardoor de boer geheel in dienst staat van zijn heer en met allerlei lasten wordt bezwaard. De namen op *ing* en *huis* die een zakelijk goed betroffen, worden vervangen door die op *man*, die als persoon tot rechtsobject is geworden. Aan de namen kan men nog zien of ze van *ing* of *huis* afstammen.

Zo komt *Mensman* van *Mensing* (Clemens/Menso), *Loman* van *Lohuis*, *Holsman* van *Holsink*, *Brookman* van *Brookhuis*, *Elferman* van *Elferink*, *Epman* van *Eppink*, *Bergman* van *Berghuis*, *Braakman* van *Braakhuis*, *Morsman* van *Morshuis*, *Beekman* van *Beekhuis*.

De betrekking is lokaal of regionaal, b.v.:

Mors en *Braak* zijn lokaal;

Beek en *Berg* zijn regionaal.

Uit deze verandering blijkt wel, dat deze niet van het volk is uitgegaan, daarvoor is het woord *man* te onpersoonlijk. Het volk hecht aan doop- en familienamen. Het is de overheid, die de horige deze naam gaf.

De hier geschetste ontwikkeling heb ik ontleend aan het reeds genoemde boek van Dr. Schröder. Ze heeft gelding voor het naburige Emsland. Voor Twente zal het niet helemaal opgaan, maar in grote lijnen wel. Het Emsland heeft nl. wat zijn natuurlijke gesteldheid betreft, veel overeenkomst met die van Twente.

De overheid was hier en daar de bisschop van Utrecht. Het grootgrondbezit (de hoven), het leenstelsel en de horigheid hebben op beide gebieden hun stempel gedrukt.

Uit een en ander zal duidelijk zijn geworden, dat de Frankische invloed op de naamgeving betrekking had op het beheer van het grootgrondbezit en de begrenzing van rijk, leger en kerk.

Door de Frankische kerstening worden — althans gedeeltelijk — de heidense *ing*-namen door christelijke met *-ing* vervangen, ofschoon vele ook zijn behouden en tot christelijk lijfgoed zijn geworden.

Tot nog toe is de betekenis van de namen niet uit de verf gekomen. Vooreerst dan een en ander over de Germaanse namen. We weten dat de Germanen krijgs-

zuchtig van aard waren. Ze beschouwden dapperheid, kracht en moed als grote deugden. Geen wonder, dat het gekletter der zwaarden, het krijgsgeschreeuw ons als het ware in de namen tegenklinkt.

Het woord *strijd* kenden ze in vele vormen en namen:

Hilde — Hildebrand — kriemhilde gund — Hildegonde — Adelgonde wig — Chlodwig — Wigbold had — Hadewych — Hadubrand

Het woord *ger* (speer) komen we tegen in: Gerwig — Gerhard — Gerbrand — Gertrud — Gerwin enz.

Brand (zwaard) in Gerbrand — [Hildebrand];

brun (harnas) in Brunhilde;

bald moedig) in Baldwin — Theo — [bald — Leopold];

hari (leger) in Herman — Her — [bert — Herwin];

brecht (schitterend) in Gijs — [brecht — Gilbert — Siegbert — Ruprecht];

hart (sterk) in Hartman — Har — [ting — Burckhart — Everhard];

hlot / hrod / mar (beroemd) in [Lothar — Ludolf — Ludeking / Robert — Roland / Waldemar — Ditmar — Valkmar.

Ook *verstand* en *wijsheid* waren in ere. Ze duiden dit aan met het woord *ragin*, zodat de goden dichtertlijk met *regin* werden aangeduid. Deze goden moesten ze te vriend houden. Vandaar de vele namen met — *god* — *ans* — *alfdrud* en *win* (vriend), zodat allen gaarne *Oswin* — *Alwin* — *Frowin* of *Gosewin* wilden zijn.

Vele van deze Germaanse woorden vinden we in de familienamen op *ing* terug; zo: *Diethard* in *Derink*, *Dubbald* in *Dubbelink* en *Gerhard* in *Geerdink*.

Later komen, zoals reeds gezegd, Christelijke namen als *Engelbertink* — *Johannink* — *Lammerink* — *Abrahamink*. Verder *beroepsnamen* zoals *Smeding* — *Wevering* — *Richtering*. Andere beroepsnamen zijn o.m.: *Bodde* — *Scholte* — *Drost* — *Tijscholte* — *Ticheler* — *Boerrichter* — *Kooiker* — *Snieder* — *Schreuder* — *Speelman* — *Schutte* — *Stokman* (ordebewaker i/d kerk).

Vele namen houden verband met de *natuurlijke gesteldheid van de bodem*.

Hoogte:

Haar — Haarhuis — Ter Haar — [Bolhaar];

Berg — Bergman — Grimberg — [Roetenberg];

Heuvel — Heuvels — v/d Heuvel — [Heuvelink];

Bult of Belt — Vloedbelt — [Braambelt — Bulthuis];

Pol — Polman — ten Pol;

Klink —

Reise — Rese — Spekreis — Hag — [reis — Nijrees];

Woerd — Woerdman;

Horst — Koehorst — Disselhorst — [Spekhorst — Slathorst.

Moeras:

Stroot — Vledder — Flee —

[Sumpel];

Goor — Vennegoor — Goorkate — [Goorhuis];

Broek — Asbroek — Uilenbroek — [Oosterbroek];

Sel, sal, sol — Selhorst — Seldam.

Water:

Apa — drecht — Blenke;

Kolk — Kolkman — v/d Kolk;

Laak — Ter Laak;

Poel — Poelman — Rikmanspoel;

SPring (bron) — Springendal — [Springbiel];

Beek — Steenbeke — Hazelbekke — [Tielbeke.

Plantengroei:

Hag, Hagen (omheining) — Wit — [hag, — Weusthag —

Verhaag — Hagreis;

Hees (struikgewas) — Hezeberg;

Laar (grasrijke plaats) — Laar — [huis en -man — Laarhoven;

Pas (laag hout) — Pasman — [ten Pas;

Veld was de algemene naam voor ongecultiveerde grond. In Twente meer: heideveld — In het Veld — [Veldman — Veldkamp;

Brummel (braam) — Brummel — [kamp — Brummelaar;

Beel (weide met struweel) — [Springbiel;

Bent, beent (grassoort) — Bente — [laar;

Sprakel (vuilboom) —

Vorm en ligging:

Reve (streep, strook, rand) — [Sprokkereef — Van het Reve;

Side (laag) — Sydeven — Sythof;

Timpe (spits) —

Loo (open plek in bos) — Looman — [Van der Loo — Loohuis;

Voort (doorwaadbare plaats) — [Ossenvoort — Voort-

[man — Ten Voorde;

Brink (rand van akker) — Ten — [Brink — Brinkman;

Winkel (hoek) — Winkelman — [Winkelhuis — Te Winkel.

De grond, waarop of waarbij iemand woonde, kon hem maken tot een Kleiboer, Santman, Leemkuil, Heideman, Morsman, Moerman, Groenland.

Het is niet verwonderlijk, dat zoveel namen met de bodem of de landbouw samenhangen of er uit voortkomen. We zijn en waren er ten zeerste van afhankelijk. Zo zijn de namen op *kamp* legio. Ook die met *boer* zijn talrijk. Met *akker* al niet minder.

Hooiman, Kooiker, Herder, Schep en ga zo maar door, het zijn alle boerenbenamingen.

Onderhand is het duidelijk, dat het ondoenlijk is alle soorten namen de revue te laten passeren. Er is slechts een greep gedaan uit de volheid der namen en dan nog hoofdzakelijk zijn die namen vermeld, die iets met het landbouwbedrijf of de geschiedenis daarvan te maken hebben. En ook hier werd niet naar volledigheid gestreefd.

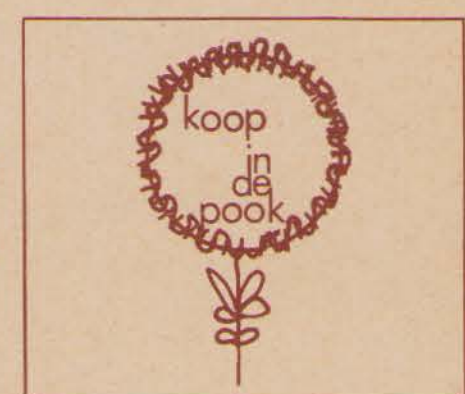
Waar de naam nog altijd een belangrijke functie heeft en iedereen er een eer in stelt hem onge-rept aan het nageslacht over te dragen, moge deze uiteenzetting op uw belangstelling aanspraak maken.

P. v. d. M.

Waar de naam nog altijd een belangrijke functie heeft en iedereen er een eer in stelt hem onge-rept aan het nageslacht over te dragen, moge deze uiteenzetting op uw belangstelling aanspraak maken.

Waar de naam nog altijd een belangrijke functie heeft en iedereen er een eer in stelt hem onge-rept aan het nageslacht over te dragen, moge deze uiteenzetting op uw belangstelling aanspraak maken.

Waar de naam nog altijd een belangrijke functie heeft en iedereen er een eer in stelt hem onge-rept aan het nageslacht over te dragen, moge deze uiteenzetting op uw belangstelling aanspraak maken.

TP
WEGWIJZER

hengelo

HET SPEELGOEDPALEIS
Teutelink
Enschedesestr. 22, Hengelo

BEHANG EN VERF
Fa. Wed. J. Walhof
Dorpsmatenstraat Hengelo

MORSINK
SOLASPECIALZAAK
Weemenstr. 6, Tel. 17832 Hengelo

MEUBELEN
TAPIJTEN
BEDDEN
PETRI voor de moderne
woninginrichting I
MARKTSTR. 15

H. ter Braak
T.L.-VERLICHTING
40 & 20 watt compl. met lamp [15.75]
Bornestrant 24 Tel. 16137

Voor al uw
elektrische installaties
op elk gebied
**N.V. Electro
Techn. Bureau**
v/h Sterckel
KOEKOEKSWEG 49, HENGELO

Automobielbedrijf
**Van Laar
en
Feijten b.v.**
Enschedesestr. 127 - Tel. 22966 - Hengelo
DAF

Hannink
Timmerfabriek NV
Hengelo (O.) — Tel. 13701
Levering van:
kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

SINDS 1845:
Van Wezel
Transport — Montage
Kraanverhuur
Tel. Hengelo 19541
Tel. Amersfoort 11333
„Wiej veurt van allens”

enschede

Johanna v. Buren „Zunnebloome”
[2e druk / 8.90]
G. Odink
„Daor veul'n ik mie allene”
gedichten in de streektaal (8.90)
Bij de boekhandel en bij
uitg. **WITKAM** enschede
de klomp 22 - tel. 12773

Fijnhout- en Triplexhandel
Fa. W. LANGE
Speelbergsweg 37, Tel. 4838
levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtboord, Vlas- en spaanplaat enz.

JULO Motor defect?
naar **JULO**
direct!!!
Pyramontstraat 15-19
ENSCHEDÉ

A. v. d. Leest Radio
Enschede Televisie
Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en Installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 — TEL. 10688

voor heren- kleding | het beste bij
Besters

**Machinefabriek
ARENS & Zn**
tandwielen
Perikweg 52

FOTO **GOBO** FILM
Van Loenshof 10 Tel. 16271
Filiaal: Olliemolensingel 37 Tel. 16118

N.V. Aanneming-Mij. vh.
H. W. TE PAS
Enschede
Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

oldenzaal

Antoon Hutten
VOOR DE LOOP
EN DE SLOOP
Van Opel, Ford en VW
alle onderdelen
Denekamperstr. 9, Tel. 2863
Sloperij Ootmarsumsestraat

GENTLEROY
VOOR
VRIJETIJD-
KLEDING
KONINKLIJKE TEXTIELPABRIEKEN
GEBR. VAN HEEK N.V. ENSCHEDÉ.
Gentleroy
DRI-SIL SILICONE

LIJNDIENSTEN
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn
MODERNE TOURINGCARS
Uitgebreid reizenprogramma

**Natuursteenbedrijf
L. Onclin BV**
Schuttersveldstr. 10, Tel. 05410/4743, Oldenzaal
Specialiteit in Openhaarden, Hallen,
Vensterbanken, Grafwerken etcetera.

WAYER
woninginrichting
de zaak met meer
dan 150 toonkamers

voor keukens
Oldenzaalse Bouwmaterialen-
handel B.V.

VéGé
voor U levensmiddelen
guller met zegels.. guller met guldens
Op VéGé-artikelen steeds
10 0/0 kort. in geldzegels

SIERS
Aannemer van kabel-, gas- en waterleidingwerken
Tevens montage en lassen van kabels en leidingen
BUIZEN- EN KABELLEGEBEDRIJF N.V.
OLDENZAAL

Voor een deskundig uitgewerkte
C.V.-installatie
E. HEIDEMANN & Zn
Bolanstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2849
OLDENZAAL

almelo

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT
de Mooie Vrouw
(TEVENS BENZINE-STATION)
Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 485 — ALMELO

ERRES PHILIPS
TELEVISIE
Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

In vroeger dage daansen de leu op
de dell' n veertoer. Weer vol later
n zeuvenspoonk. Rechervoortfoxtrot,
wals en cha cha cha in niemoodse
daansscholen:
Wim POLMAN
Ootmarsumsestraat 26 — Tel. 4880

DIVERSE PLAATSEN

COOP. ZUIVELFABRIEK
De Eendracht
ROSSUM
Het beste adres voor alle zuivelproducten

Olympia
Tel- en Schrijfmachines
G. H. v. d. YEEN
Grotestr. 104 Tel. 12666

Speciale
reparatie-afdeling
Antieke Uurwerken.
TH. BUDDE
JUWELIER-ANTIQUAIR
OOTMARSUM
Marktstr. 10 — Tel. 05419/261

VEEVOEDER
KUNSTMEST EN
LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN
in de beste kwaliteiten!!!
Door grote omzet lage prijzen bij **A.B.T.B. ALMELO**

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG
Haaksbergen
C.L.O.-mengvoeders
Ruwvoeders
Brandstoffen

**Bondsspaarbank
Nutsspaarbank**
voor al uw BANKZAKEN
Kantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Borne

Elke gemotoriseerde weggebruiker tankt
bij voorkeur vloeibare brandstof bij
„Total-Bornerbroek”
omdat hij dan
► zuinig en voordelig rijdt
► met soepel lopende motor
► die het volle vermogen behoudt

Rabobank
MARKELO
de bank waar U 't beste zit

„de kop'ren smorre”
Twents ethoes in Maarkel
an de grote weg van Hengelo naar Daamter
[Twentse specialiteiten]